YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIMEN MÄÄRÄYS (viides jaosto)

25 päivänä heinäkuuta 2008 *

Asiassa C-152/08,

jossa on kyse EY 234 artiklaan perustuvasta ennakkoratkaisupyynnöstä, jonka Tribunal Superior de Justicia de Madrid (Espanja) on esittänyt 24.10.2007 tekemällään päätöksellä, joka on saapunut yhteisöjen tuomioistuimeen 15.4.2008, saadakseen ennakkoratkaisun asiassa

Real Sociedad de Fútbol SAD ja

Nihat Kahveci

vastaan

Consejo Superior de Deportes ja

Real Federación Española de Fútbol,

* Oikeudenkäyntikieli: espanja.

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN (viides jaosto),

toimien kokoonpanossa: jaoston puheenjohtaja A. Tizzano sekä tuomarit M. Ilešič (esittelevä tuomari) ja E. Levits,

julkisasiamies: M. Poiares Maduro,
kirjaaja: R. Grass,

päätettyään ratkaista asian perustellulla määräyksellä työjärjestyksensä 104 artiklan 3 kohdan ensimmäisen alakohdan nojalla,

kuultuaan julkisasiamiestä,

on antanut seuraavan

määräyksen

1 Ennakkoratkaisupyyntö koskee Brysselissä 23.11.1970 allekirjoitetun sen lisäpöytäkirjan 37 artiklan tulkintaa, joka on yhteisön puolesta tehty, hyväksytty ja vahvistettu

19.12.1972 annetulla neuvoston asetuksella (ETY) N:o 2760/72 (EYVL L 293, s. 1; jäljempänä lisäpöytäkirja) ja joka on liitetty Euroopan talousyhteisön ja Turkin välillä tehtyyn assosiaatiosopimukseen, jonka Turkin tasavalta ja Euroopan talousyhteisön jäsenvaltiot sekä yhteisö ovat allekirjoittaneet 12.9.1963 Ankarassa ja joka on tehty, hyväksytty ja vahvistettu yhteisön puolesta 23.12.1963 tehdyllä neuvoston päätöksellä 64/732/ETY (EYVL 1964, 217, s. 3685; jäljempänä assosiaatiosopimus).

2 Tämä pyyntö on esitetty asiassa, jossa kantajina ovat Real Sociedad de Fútbol SAD ja Nihat Kahveci ja vastaajina Consejo Superior de Deportes ja Real Federación Española de Fútbol (Espanjan jalkapalloliitto, jäljempänä RFEF) ja joka koskee urheiluun liittyvää sääntöä, jossa rajoitetaan niiden kolmansista valtioista kotoisin olevien pelaajien lukumäärää, joita voidaan peluuttaa kansallisissa kilpailuissa.

Asiaa koskevat oikeussäännöt

3 Assosiaatiosopimuksen tarkoituksena on sen 2 artiklan 1 kohdan mukaan edistää sopimuspuolten välisten kaupallisten ja taloudellisten suhteiden jatkuvaa ja tasapainoista vahvistumista. Tätä varten assosiaatiosopimus sisältää valmisteluvaiheen, jonka aikana Turkin tasavalta voi vahvistaa talouttaan yhteisön avustuksella (3 artikla), siirtymävaiheen, jonka aikana toteutetaan asteittain tulliliitto ja lähennetään talouspolitiikkaa (4 artikla), sekä loppuvaiheen, joka perustuu tulliliittoon ja edellyttää sopimuspuolten talouspolitiikan yhteensovittamisen vahvistamista (5 artikla).

4 Assosiaatiosopimuksen 6 artiklan sanamuoto on seuraava:

”Assosiaatiojärjestelmän soveltamisen ja asteittaisen kehittämisen varmistamiseksi sopimuspuolet kokoontuvat assosiaationeuvostossa, joka toimii sille tällä sopimuksella annettujen toimivaltuuksien rajoissa.”

5 Assosiaatiosopimuksen 9 artiklassa määrätään seuraavaa:

”Sopimuspuolet toteavat, että sopimuksen soveltamisalalla kaikki kansalaisuuteen perustuva syrjintä on kiellettyä yhteisön perustamissopimuksen 7 artiklassa ilmaistun periaatteen mukaisesti, sanotun kuitenkaan rajoittamatta sellaisten erityissäännösten ja määräysten soveltamista, jotka voidaan antaa 8 artiklan nojalla.”

6 Lisäpöytäkirja on sen 62 artiklan mukaan erottamaton osa assosiaatiosopimusta, ja sen 1 artiklan mukaan sillä vahvistetaan kyseisen sopimuksen 4 artiklassa tarkoitetun siirtymävaiheen edellytykset, yksityiskohtaiset säännöt ja aikataulu.

7 Lisäpöytäkirjan 37 artiklan sanamuoto on seuraava:

”Jokainen jäsenvaltio myöntää yhteisössä työskenteleville Turkin kansalaisille järjestelyn, jossa näitä työntekijöitä ei millään tavalla syrjitä kansalaisuuden perusteella työolojen ja palkkauksen osalta yhteisön muiden jäsenvaltioiden kansalaisiin nähden.”

8 Lisäpöytäkirjan 39 artiklan 1 kohta on sanamuodoltaan seuraava:

”Ennen tämän pöytäkirjan voimaantuloa seuraavan ensimmäisen vuoden loppua assosiaationeuvosto antaa sosiaaliturvan alalla määräyksiä yhteisön alueella liikkuvien turkkilaisten työntekijöiden ja heidän yhteisön alueella asuvien perheittensä hyväksi.”

9 Assosiaation kehittämisestä 19.9.1980 tehdyn assosiaationeuvoston päätöksen N:o 1/80 10 artiklan 1 kohdassa määrätään seuraavaa:

”Yhteisön jäsenvaltiot soveltavat niiden laillisille työmarkkinoille kuuluviin turkkilaisiin työntekijöihin järjestelmää, joka ei sisällä minkäänlaista kansalaisuuteen perustuvaa syrjintää yhteisön jäsenvaltioiden kansalaisten palkkaukseen ja muihin työehtoihin verrattuna.”

Pääasia ja ennakkoratkaisukysymys

10 Nihat Kahveci on Turkin kansalainen, joka asuu Espanjassa, jossa hänellä on oleskelu- ja työlupa. Hän pelaa Real Sociedad de Fútbol SAD -seuran kanssa tehdyn työsopimuksen nojalla ammattilaisena jalkapalloa, ja hän on saanut RFEF:n sellaisille pelaajille myöntämän lisenssin, jotka eivät ole yhteisön jäsenvaltioiden kansalaisia.

11 Kahveci vaati kyseisen seuran kautta RFEF:ltä, että tämä korvaa hänellä olevan lisenssin sellaisella lisenssillä, joka vastaa yhteisön jäsenvaltioiden kansalaisille myönnettävää ammattilaispelaajan lisenssiä. Tämän vaatimuksen tueksi hän vetosi assosiaatiosopimukseen ja lisäpöytäkirjaan.

12 RFEF:n yleisten sääntöjen 129 §:n mukaan ammattilaisjalkapalloilijalisenssi on kyseisen liiton antama asiakirja, joka mahdollistaa jalkapallon pelaamisen liittoon kuuluvana pelaajana ja osallistumisen virallisiin otteluihin ja virallisiin kilpailuihin tiettyyn joukkueeseen kuuluvana pelaajana.

13 Näiden yleisten sääntöjen 173 §:ssä määrätään seuraavaa:

”Yleinen edellytys, joka jalkapalloilijan on täytettävä, jotta hänet voitaisiin kirjata ammattilaispelaajaksi ja hän voisi saada vastaavan lisenssin, on se, että hän on Espanjan kansalainen tai Euroopan unioniin tai Euroopan talousalueeseen kuuluvan valtion kansalainen, sanotun kuitenkaan rajoittamatta näissä säännöissä määrättyjen poikkeusten soveltamista.”

14 Näiden yleisten sääntöjen 176 §:n 1 momentti kuuluu seuraavasti:

”Valtakunnallisiin virallisiin ammattilaiskilpailuihin ilmoitetut seurat saavat ilmoittaa pelaajikseen niin monta muun kuin yhteisön jäsenvaltion kansalaista kuin on vahvistettu sopimuksissa, jotka on tältä osin tehty RFEF:n, Liga Nacional de Fútbol Profesionalin ja Asociación de Futbolistas Españolesin välillä ja joissa määritetään lisäksi, kuinka montaa tällaista jalkapalloilijaa voidaan peluuttaa ottelussa samanaikaisesti.

_ _”

15 RFEF:n ja kansallisen ammattilaisjalkapalloliigan (Liga Nacional de Fútbol Profesional) välillä 28.5.1999 tehdyn sopimuksen mukaan niiden pelaajien lukumäärä, jotka eivät ole jäsenvaltioiden kansalaisia ja joita voidaan peluuttaa samanaikaisesti ensimmäisessä divisioonassa, on rajoitettu kolmeen pelikausina 2000/2001–2004/2005 ja toisen divisioonan osalta kolmeen pelikausina 2000/2001 sekä 2001/2002 ja kahteen kolmena seuraavana pelikautena.

16 RFEF hylkäsi 5.2.2002 tekemällään päätöksellä Kahvecin kyseisen vaatimuksen. Tämä valitti kyseisestä päätöksestä Consejo Superior de Deportesiin.

17 Koska kyseinen valitus hylättiin 26.6.2002 tehdyllä päätöksellä, Kahveci riitautti päätöksen ennakkoratkaisua pyytäneessä tuomioistuimessa.

18 Näissä olosuhteissa Tribunal Superior de Justicia de Madrid päätti lykätä asian käsittelyä ja esittää yhteisöjen tuomioistuimelle seuraavan ennakkoratkaisukysymyksen:

”Onko [lisäpöytäkirjan] 37 artikla esteenä sille, että urheiluliitto soveltaa pääasiassa kyseessä olevan kaltaiseen, espanjalaisessa jalkapalloseurassa laillisesti ammattilaisurheilijana työskentelevään Turkin kansalaiseen sääntöä, jonka mukaan seurat saavat peluuttaa valtakunnallisissa kilpailuissa vain rajoitettua määrää sellaisista kolmansista valtioista kotoisin olevia pelaajia, jotka eivät ole Euroopan talousalueesta tehdyn sopimuksen sopimuspuolia?”

Ennakkoratkaisukysymyksen tarkastelu

19 Työjärjestyksen 104 artiklan 3 kohdan ensimmäisen alakohdan mukaan silloin, kun ennakkoratkaisukysymykseen annettava vastaus on selvästi johdettavissa oikeuskäytännöstä, yhteisöjen tuomioistuin voi kuultuaan julkisasiamiestä ratkaista asian perustellulla määräyksellä, jossa viitataan sen aikaisempaan tuomioon tai asiaa koskevaan oikeuskäytäntöön.

20 Kysymyksellään ennakkoratkaisupyynnön esittänyt tuomioistuin tiedustelee pääasiallisesti, onko jäsenvaltioiden laillisilla työmarkkinoilla työskentelevien turkkilaisten työntekijöiden syrjintäkieltoa palkkauksen ja muiden työehtojen osalta, sellaisena kuin se on ilmaistu lisäpöytäkirjan 37 artiklassa sekä päätöksen N:o 1/80 10 artiklan 1 kohdassa, tulkittava siten, että se on esteenä sille, että jäsenvaltioon sijoittautuneessa urheiluseurassa ammattilaisurheilijana laillisesti työskentelevään Turkin kansalaiseen sovelletaan kyseisen jäsenvaltion urheiluliiton asettamaa sääntöä, jonka mukaan seurat saavat peluuttaa valtakunnallisissa kilpailuissa vain rajoitettua määrää sellaisista kolmansista valtioista kotoisin olevia pelaajia, jotka eivät ole Euroopan talousalueesta tehdyn sopimuksen sopimuspuolia.

21 Tämä kysymys on samankaltainen kuin kysymys, joka on esitetty yhteisöjen tuomioistuimelle asiassa C-438/00, Deutscher Handballbund, tuomio 8.5.2003 (Kok. 2003, s. I-4135) ja asiassa C-265/03, Simutenkov, tuomio 12.4.2005 (Kok. 2005, s. I-2579).

22 Edellä mainitussa asiassa Deutscher Handballbund antamassaan tuomiossa yhteisöjen tuomioistuin totesi, että Luxemburgissa 4.10.1993 allekirjoitetun ja yhteisöjen puolesta 19.12.1994 tehdyllä neuvoston ja komission päätöksellä 94/909/EY, EHTY, Euratom hyväksytyn Euroopan yhteisöjen ja niiden jäsenvaltioiden sekä Slovakian tasavallan välisen assosioinnin perustavan Eurooppa-sopimuksen (EYVL L 359, s. 1; jäljempänä yhteisöjen ja Slovakian välinen assosiaatiosopimus) 38 artiklan 1 kohdan ensimmäistä luetelmakohtaa on tulkittava siten, että sen vastaista on se, että

jäsenvaltioon sijoittautuneessa urheiluseurassa laillisesti työskentelevään, kansalaisuudeltaan slovakialaiseen ammattiurheilijaan sovelletaan saman valtion urheiluliiton asettamaa sääntöä, jonka mukaan seurat saavat peluuttaa sarja- ja cup-otteluissa vain rajoitettua määrää sellaisista kolmansista valtioista kotoisin olevia pelaajia, jotka eivät ole Euroopan talousalueesta tehdyn sopimuksen sopimuspuolia.

23 Edellä mainitussa asiassa Simutenkov annetussa tuomiossa, jossa oli kysymys RFEF:n yleisten sääntöjen ja tämän määräyksen 15 kohdassa mainitun 28.5.1999 tehdyn sopimuksen samoista määräyksistä kuin pääasiassa, yhteisöjen tuomioistuin totesi, että Korfussa 24.6.1994 allekirjoitetun ja yhteisöjen puolesta 30.10.1997 tehdyllä neuvoston ja komission päätöksellä 97/800/EY, EHTY, Euratom hyväksytyn Euroopan yhteisöjen ja niiden jäsenvaltioiden sekä Venäjän federaation välisen kumppanuus- ja yhteistyösopimuksen (EYVL L 327, s. 1; jäljempänä yhteisöjen ja Venäjän kumppanuussopimus) 23 artiklan 1 kohtaa on tulkittava siten, että se on esteenä sille, että ammattiurheilijana toimivaan Venäjän kansalaiseen, joka työskentelee laillisesti jäsenvaltioon sijoittautuneessa jalkapalloseurassa, sovelletaan saman jäsenvaltion urheiluliiton antamaa sääntöä, jonka mukaan seurat saavat peluuttaa valtakunnallisissa kilpailuissa vain rajoitettua määrää sellaisista kolmansista valtioista kotoisin olevia pelaajia, jotka eivät ole Euroopan talousalueesta tehdyn sopimuksen sopimuspuolia.

24 Yhteisöjen tuomioistuin on muun muassa katsonut, että sääntö, jolla rajoitetaan niiden asianomaisen kolmannen valtion kansalaisuuden omaavien ammattilaispelaajien lukumäärää, joita voidaan peluuttaa kansallisessa kilpailussa, liittyy työoloihin, koska se vaikuttaa välittömästi sellaisen kyseisen valtion ammattilaispelaajan osallistumiseen otteluihin, joka jo työskentelee laillisesti vastaanottavassa jäsenvaltiossa (em. asia Deutscher Handballbund, tuomion 44–46 kohta ja em. asia Simutenkov, tuomion 32, 36 ja 37 kohta).

25 Lisäpöytäkirjan 37 artiklan sanamuoto on hyvin lähellä yhteisöjen ja Slovakian välisen assosiaatiosopimuksen 38 artiklan 1 kohdan ensimmäisen luetelmakohdan sanamuotoa sekä yhteisöjen ja Venäjän kumppanuussopimuksen 23 artiklan 1 kohdan sanamuotoa.

26 Yhteisöjen ja Slovakian välisen assosiaatiosopimuksen 38 artiklan 1 kohdan ensimmäisen luetelmakohdan sanamuoto oli nimittäin seuraava:

”Jollei yksittäisissä jäsenvaltioissa sovellettavista edellytyksistä ja yksityiskohtaisista säännöistä muuta johdu – – kansalaisuudeltaan slovakialaisia työntekijöitä, jotka laillisesti työskentelevät jonkin jäsenvaltion alueella, ei verrattuna kyseisen jäsenvaltion kansalaisiin saa syrjiä heidän kansalaisuutensa perusteella työoloissa, palkkauksessa tai irtisanomisessa.”

27 Yhteisöjen ja Venäjän kumppanuussopimuksen 23 artiklan 1 kohdassa määrättiin seuraavaa:

”Jollei yksittäisissä jäsenvaltioissa sovellettavista edellytyksistä ja yksityiskohtaisista säännöistä muuta johdu, yhteisö ja jäsenvaltiot pyrkivät varmistamaan, että jäsenvaltion alueella laillisesti työskenteleviä Venäjän kansalaisia ei, verrattuna kyseisen jäsenvaltion omiin kansalaisiin, syrjitä heidän kansalaisuutensa perusteella työoloissa, palkkauksessa tai irtisanomisessa.”

28 Kuten yhteisöjen tuomioistuin on korostanut, kyseisissä määräyksissä asetetaan selvä, täsmällinen ja ehdoton jäsenvaltioita koskeva kielto kohdella kyseisen kolmannen valtion työntekijöitä työehdoissa, palkkauksessa ja irtisanomisessa omiin kansalaisiinsa nähden syrjivästi heidän kansalaisuutensa perusteella. Yksityiset voivat näin ollen vedota näihin määräyksiin jäsenvaltioiden tuomioistuimissa (em. asia Deutscher Handballbund, tuomion 28–30 kohta ja em. asia Simutenkov, tuomion 22–24 kohta).

29 Tätä toteamusta on sovellettava lisäpöytäkirjan 37 artiklaan, koska sen sanamuoto ei mitenkään olennaisesti eroa yhteisöjen ja Slovakian välisen assosiaatiosopimuksen 38 artiklan 1 kohdasta ja yhteisöjen ja Venäjän kumppanuussopimuksen 23 artiklan 1 kohdasta. Sitä paitsi yhteisöjen tuomioistuimella on jo ollut tilaisuus todeta, että päätöksen N:o 1/80 10 artiklan 1 kohdassa, jossa toistetaan lisäpöytäkirjan 37 artiklassa ilmaistu sääntö, asetetaan jäsenvaltioille selvä, täsmällinen ja ehdoton kielto syrjiä kansalaisuuden perusteella turkkilaisia siirtotyöläisiä, jotka työskentelevät näiden valtioiden laillisilla työmarkkinoilla, palkkauksen ja muiden työehtojen osalta (asia C-171/01, Wählergruppe Gemeinsam, tuomio 8.5.2003, Kok. 2003, s. I-4301, 57 kohta).

30 Muutoin, kuten yhteisöjen tuomioistuin on jo katsonut, toteamus, jonka mukaan kiellolla syrjiä kansalaisuuden perusteella jäsenvaltioiden laillisilla työmarkkinoilla työskenteleviä kansalaisuudeltaan turkkilaisia työntekijöitä palkkauksen ja muiden työehtojen osalta on välitön oikeusvaikutus, on assosiaatiosopimuksen tarkoituksen mukainen. Tämän tarkoituksena on nimittäin assosiaation perustaminen sopimuspuolten kaupallisten ja taloudellisten suhteiden kehittämisen edistämiseksi myös toteuttamalla asteittain työntekijöiden vapaa liikkuvuus. Tällainen tarkoitus mahdollistaa sen, että yhteisö tunnustaa kyseisen sopimuksen sellaisten määräysten välittömän oikeusvaikutuksen, joilla luodaan riittävän täsmällisiä ja ehdottomia periaatteita niin, että kansallinen tuomioistuin voi niitä soveltaa (em. asia Wählergruppe Gemeinsam, tuomion 62, 65 ja 66 kohta).

31 Edellä esitetystä seuraa selvästi, että yhteisöjen tuomioistuimen edellä mainituissa asioissa Deutscher Handballbund ja Simutenkov antamissaan tuomioissa vahvistama tulkinta on sovellettavissa myös assosiaatiosopimuksen yhteydessä.

32 Ennakkoratkaisukysymykseen on näin ollen vastattava, että jäsenvaltioiden laillisilla työmarkkinoilla työskentelevien turkkilaisten työntekijöiden syrjintää palkkauksen ja muiden työehtojen osalta koskevaa kieltoa, sellaisena kuin se on ilmaistu lisäpöytäkirjan 37 artiklassa sekä päätöksen N:o 1/80 10 artiklan 1 kohdassa, on tulkittava siten, että se on esteenä sille, että jäsenvaltioon sijoittautuneessa seurassa laillisesti

ammattilaisurheilijana työskentelevään Turkin kansalaiseen sovelletaan kyseisen jäsenvaltion urheiluliiton asettamaa sääntöä, jonka mukaan seurat saavat peluuttaa valtakunnallisissa kilpailuissa vain rajoitettua määrää sellaisista kolmansista valtioista kotoisin olevia pelaajia, jotka eivät ole Euroopan talousalueesta tehdyn sopimuksen sopimuspuolia.

Oikeudenkäyntikulut

33 Pääasian asianosaisten osalta asian käsittely yhteisöjen tuomioistuimessa on välivaihe kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevan asian käsittelyssä, minkä vuoksi kansallisen tuomioistuimen asiana on päättää oikeudenkäyntikulujen korvaamisesta.

Näillä perusteilla yhteisöjen tuomioistuin (viides jaosto) on ratkaissut asian seuraavasti:

Jäsenvaltioiden laillisilla työmarkkinoilla työskentelevien turkkilaisten työntekijöiden syrjintää palkkauksen ja muiden työehtojen osalta koskevaa kieltoa, sellaisena kuin se on ilmaistu Brysselissä 23.11.1970 allekirjoitetun sen lisäpöytäkirjan 37 artiklassa, joka on yhteisön puolesta tehty, hyväksytty ja vahvistettu 19.12.1972 annetulla neuvoston asetuksella (ETY) N:o 2760/72 ja joka on liitetty Euroopan talousyhteisön ja Turkin välillä tehtyyn assosiaatiosopimukseen, jonka Turkin tasavalta ja Euroopan talousyhteisön jäsenvaltiot sekä yhteisö ovat allekirjoittaneet 12.9.1963 Ankarassa ja joka on tehty, hyväksytty ja vahvistettu yhteisön puolesta 23.12.1963 tehdyllä neuvoston päätöksellä 64/732/ETY, sekä assosiaation kehittämisestä 19.9.1980 tehdyn assosiaationeuvoston päätöksen N:o 1/80 10 artiklan 1 kohdassa, on tulkittava siten, että se on esteenä sille, että jäsenvaltioon sijoittautuneessa seurassa laillisesti ammattilaisurheilijana työs-

kentelevään Turkin kansalaiseen sovelletaan kyseisen jäsenvaltion urheiluliiton asettamaa sääntöä, jonka mukaan seurat saavat peluuttaa valtakunnallisissa kilpailuissa vain rajoitettua määrää sellaisista kolmansista valtioista kotoisin olevia pelaajia, jotka eivät ole Euroopan talousalueesta tehdyn sopimuksen sopimuspuolia.

Allekirjoitukset